

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 9 listopada 2015 r. odmówił wnioskodawcy W. J. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury, ponieważ do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił ubezpieczonemu do stażu w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia:

- od 3 marca 1975 r. do 30 maja 1981 r. z tytułu zatrudnienia w (...) w P.,

- od 1 czerwca 1981 r. do 19 czerwca 1985 r. w (...) w K.,

- od 20 września 1985 r. do 30 czerwca 1987 r. w (...) w P..

Organ rentowy wskazał, że za w/w okresy ubezpieczony nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach, a załączona dodatkowa dokumentacja zastępcza z archiwum nie daje możliwości ustalenia danych dotyczących przyporządkowania stanowiska pracy do rodzaju prac określonych w wykazach A i B (ściśle według działu, pozycji i pkt) stanowiących załącznik do rozporządzenia resortu obowiązującego w w/w zakładzie pracy. Ponadto z tytułu zatrudnienia w (...) w K. był wynagradzany jako członek spółdzielni, a przepisy o szczególnych warunkach nie mają w tych przypadkach zastosowania. Prace w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych nie zostały wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Do pracy wykonanej w szczególnych warunkach nie zaliczono również okresu od 1 lipca 1987 r. do 30 listopada 1992 r. w (...) w G., ponieważ na podstawie przedłożonego świadectwa pracy w szczególnych warunkach z dnia 14 listopada 2014 r. nie można jednoznacznie wywnioskować czy wyłącznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy ubezpieczony pracował na stanowisku „kierowca ciągnika” i wykonywał wyłącznie prace transportowe, czy też oprócz prac transportowych wykonywał inne prace nie związane z transportem, które nie mogą zostać uznane jako praca w szczególnych warunkach np. prace polowe oraz okresu od 1 czerwca 1995 r. do 15 lutego 1997 r. w Gospodarstwie Rolnym (...), ponieważ świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 10 grudnia 2014 r. zostało błędnie wystawione.

Organ rentowy podał, że zakłady pracy, które od dnia powstania posiadały status zakładu prywatnego nie miały uprawnień do stosowania przepisów o pracy w szczególnych warunkach – w zakładach tych nigdy nie obowiązywały zarządzenia, uchwały resortowe. W związku z tym zakłady te przy potwierdzaniu okresów pracy w szczególnych warunkach i wystawianiu pracownikom świadectwa pracy – mogą powoływać się wyłącznie na wykazy A lub B zwarte w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. obowiązane są jednak – w myśl przepisów art. 97 Kodeksu pracy – do wystawienia zgodnego ze stanem faktycznym świadectwa pracy, w którym powinni podać okres i rodzaj wykonywanej pracy w szczególnych warunkach oraz wymiar czasu w jakim praca ta była wykonywana. Ponadto w powyższym okresie ubezpieczony pracował na dwóch różnych stanowiskach – traktorzysta mechanik bez określenia w jakim okresie wnioskodawca wykonywał prace na stanowisku – traktorzysta, a w jakim na stanowisku – mechanik czy też łączył te prace w ramach ustawowego czasu pracy. Nie można więc uznać zdaniem organu rentowego, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na stanowiskach dających uprawnienia do emerytury w obniżonym wieku.

Do ogólnego okresu ubezpieczenia nie uwzględniono okresu od 1 czerwca 1981 r. do 19 września 1985 r. z tytułu pracy w (...) w K., ponieważ środkiem dowodowym, stwierdzającym okres pracy w spółdzielni jest zaświadczenie wydane na podstawie posiadanych dowodów z podaniem dniówek obrachunkowych.

Organ rentowy uznał wnioskodawcy za udowodniony ogólny staż pracy wynoszący 22 lata, 6 miesięcy i 23 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

/decyzja – k. 41 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 17 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z urzędu po rozpatrzeniu dodatkowych dokumentów dotyczących zatrudnienia w (...) w K. odmówił wnioskodawcy W. J. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury, ponieważ do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił ubezpieczonemu do stażu w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia:

- od 3 marca 1975 r. do 30 maja 1981 r. z tytułu zatrudnienia w (...) w P.,
- od 1 czerwca 1981 r. do 19 czerwca 1985 r. w (...) w K.,
- od 20 września 1985 r. do 30 czerwca 1987 r. w (...) w P..

Organ rentowy wskazał, że za w/w okresy ubezpieczony nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach, a załączona dodatkowa dokumentacja zastępcza z archiwum nie daje możliwości ustalenia danych dotyczących przyporządkowania stanowiska pracy do rodzaju prac określonych w wykazach A i B (ściśle według działu, pozycji i pkt) stanowiących załącznik do rozporządzenia resortu obowiązującego w w/w zakładzie pracy. Ponadto z tytułu zatrudnienia w (...) w K. i był wynagradzany jako członek spółdzielni, a przepisy o szczególnych warunkach nie mają w tych przypadkach zastosowania. Prace w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych nie zostały wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Do pracy wykonanej w szczególnych warunkach nie zaliczono również okresu od 1 lipca 1987 r. do 30 listopada 1992 r. w (...) w G., ponieważ na podstawie przedłożonego świadectwa pracy w szczególnych warunkach z dnia 14 listopada 2014 r. nie można jednoznacznie wywnioskować czy wyłącznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy ubezpieczony pracował na stanowisku „kierowca ciągnika” i wykonywał wyłącznie prace transportowe, czy też oprócz prac transportowych wykonywał inne prace nie związane z transportem, które nie mogą zostać uznane jako praca w szczególnych warunkach np. prace polowe oraz okresu od 1 czerwca 1995 r. do 15 lutego 1997 r. w Gospodarstwie Rolnym (...), ponieważ świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 10 grudnia 2014 r. zostało błędnie wystawione.

Organ rentowy podał, że zakłady pracy, które od dnia powstania posiadały status zakładu prywatnego nie miały uprawnień do stosowania przepisów o pracy w szczególnych warunkach – w zakładach tych nigdy nie obowiązywały zarządzenia, uchwały resortowe. W związku z tym zakłady te przy potwierdzaniu okresów pracy w szczególnych warunkach i wystawianiu pracownikom świadectwa pracy – mogą powoływać się wyłącznie na wykazy A lub B zwarte w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. obowiązane są jednak – w myśl przepisów art. 97 Kodeksu pracy – do wystawienia zgodnego ze stanem faktycznym świadectwa pracy, w którym powinni podać okres i rodzaj wykonywanej pracy w szczególnych warunkach oraz wymiar czasu w jakim praca ta była wykonywana. Ponadto w powyższym okresie ubezpieczony pracował na dwóch różnych stanowiskach – traktorzysta mechanicznie bez określenia w jakim okresie wnioskodawca wykonywał prace na stanowisku – traktorzysta, a w jakim na stanowisku – mechanik czy też łączył te prace w ramach ustawowego czasu pracy. Nie można więc uznać zdaniem organu rentowego, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na stanowiskach dających uprawnienia do emerytury w obniżonym wieku.

Do ogólnego okresu ubezpieczenia niniejszą decyzją uwzględniono okres od 1 czerwca 1981 r. do 19 września 1985 r. z tytułu pracy w (...) w K. w związku z wpływem nowych dowodów.

Organ rentowy uznał wnioskodawcę za udowodniony ogólny staż pracy wynoszący 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

/decyzja – k. 43 plik I akt ZUS/

Odwołania od powyższych decyzji złożył wnioskodawca W. J. reprezentowany przez adwokata. Zaskarżonym decyzjom zarzucił naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i odmowę przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury w sytuacji, gdy ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się 15-letnim okresem pracy. W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonych decyzji i przyznanie prawa do emerytury oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

/odwołanie – k. 2 – 8, k. 2 – 7 w aktach VIII U 2579/16/

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań od powyższych decyzji. W uzasadnieniu przywołał argumentację podniesioną w zaskarżonych decyzjach.

/odpowiedź na odwołanie – k. 16, k. 13 – 14 w aktach VIII U 2579/16/

Postanowieniem z dnia 29 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi połączył sprawę o sygn. akt VIII U 2579/16 ze sprawą VIII U 251/16 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

/protokół rozprawy z dnia 29 listopada 2016 r. – 00:02:03 – 00:02:52/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca W. J. urodził się (...)

/bezsporne/

W dniu 9 listopada 2015 r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek – k. 1 – 8 plik I akt ZUS/

Ubezpieczony był zatrudniony w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. w okresie od 3 marca 1975 r. do 30 maja 1981 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy ciągnika.

/świadczenie pracy – k. 14 plik I akt ZUS, k. 7 plik II akt ZUS, umowa o pracę – k. 16 akt ZUS, k. 24, akta osobowe – k. 69/

Następnie w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. wnioskodawca pracował w okresie od 20 września 1985 r. do 30 czerwca 1987 r. na stanowisku kierowcy ciągnika.

/świadczenie pracy – k. 28 plik I akt ZUS, umowa o pracę – k. 30 plik I akt ZUS, k. 25, świadczenie pracy – k. 9 plik II akt ZUS, akta osobowe – k. 69/

Ubezpieczony dwukrotnie pracował w Spółdzielni w P.. W okresie od 1975 r. do 1981 r. pracował jako traktorzysta. Woził wówczas złom na wagony, woził lampy na wagony oświetleniowe. Natomiast od 20 września 1985 r. do 30 czerwca 1987 r. także pracował w transporcie. Pracował na budowie w K. i przewoził beton, stal, rury, materiały budowlane. Pracę w spółdzielni wykonywał przez cały rok pracował około 10 – 11 godzin dziennie. Nie było przerw w pracy, nawet przy złych warunkach pogodowych. Ubezpieczony nie wykonywał prac polowych. Spółdzielnia zatrudniała około 30 traktorzystów. W przypadku awarii traktor był odstawiany do naprawy, a ubezpieczony otrzymywał inny pojazd. Było około 60 ciągników.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 7 października 2016 r. – 00:08:28 – 00:41:40 – płyta CD w zw. z zeznaniami z dnia 29 listopada 2016 r. – 00:03:26 – 00:04:25 - płyta CD – k. 141, zeznania świadka J. S. z 7 października 2016 r. – 01:02:38 – 01:12:52 – płyta CD, zeznania świadka T. M. z dnia 7 października 2016 r. – 01:12:52 – 01:20:37 – płyta CD/

Spółdzielnia Kółek Rolniczych w P. wystawiła świadkowi M. świadectwo pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazała, że ubezpieczony podczas zatrudnienia w spółdzielni w okresie od 17 marca 1975 r. do 30 czerwca 2002 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy ciągnika na stanowisku kierowcy wymienionym w wykazie A stanowisk Dziale VIII poz. 3 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały nr 24 Zarządu (...) i OR z dnia 14 czerwca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych kółek rolniczych.

W decyzji dotyczącej przeliczenia kapitału początkowego organ rentowy wskazał, że świadek spełnia warunki do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

/świadectwo pracy w szczególnych warunkach – k. 10, decyzja – k. 54 akt ZUS dot. Świadka M./

Ubezpieczony był zatrudniony w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K. od 1 czerwca 1981 r. do 19 września 1985 r. na stanowisku traktorzysty w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony podczas pracy w Spółdzielni był jej członkiem. Została sporządzona deklaracja członkowska. Składał oświadczenia jako członek spółdzielni. Była dla niego prowadzona karta ewidencji pracy i dochodów ubezpieczonego – spółdzielcy. W karcie wskazywano ilość dni pracy.

/świadectwo pracy – k. 22 plik I akt ZUS, k. 8 plik II akt ZUS, deklaracja członkowska, oświadczenie, karta ewidencji pracy i dochodów - akta osobowe – k. 69/

Podczas zatrudnienia w Spółdzielni wnioskodawca pracował jako traktorzysta. Jeździł codziennie ciągnikiem, woził złom. Pracował po 8 godzin dziennie. W razie awarii otrzymywał inny pojazd. Transport wykonywał przez cały rok. Podczas zatrudnienia ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenie za przepracowane godziny. Ubezpieczony nie uczestniczył w zebraniach Spółdzielni. Spółdzielnia traktowała ubezpieczonego jak pracownika, nie korzystał z przywilejów. Członkowie Spółdzielni świadczyli pracę na rzecz spółdzielni i otrzymywali za to wynagrodzenie.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 7 października 2016 r. – 00:08:28 – 00:41:40 – płyta CD w zw. z zeznaniami z dnia 29 listopada 2016 r. – 00:03:26 – 00:04:25 - płyta CD – k. 141, zeznania świadka L. P. z dnia 7 października 2016 r. – 01:20:37 – 01:32:55 – płyta CD/

Ubezpieczony był zatrudniony w Gospodarstwie (...) w G. w okresie od 1 lipca 1987 r. do 30 listopada 1992 r. na stanowisku kierowcy ciągnika w pełnym wymiarze czasu pracy.

/świadectwo pracy – k. 10 plik II akt ZUS, k. 10, angaże – k. 26 – k. 28, akta osobowe w kopercie – k. 65/

Podczas zatrudnienia w G. ubezpieczony pracował na stanowisku traktorzysty. Woził zboże, węgiel, obornik. Pracował w transporcie, ale także wykonywał prace polowe. Wnioskodawca, tak jak inni traktorzyści w polu pracował po 12 – 14, nawet 16 godzin. Wnioskodawca orał pole pod zasiew. Jak była taka potrzeba, pracował w polu. Do ciągnika były przymocowane maszyny. Zimą zajmował się odśnieżaniem. W przypadku awarii otrzymywał inny pojazd. Nie zajmował się naprawami ciągnika. Gospodarstwo często otrzymywało zlecenia z innych firm na transporty towarów. Ładunkiem z rozładunkiem zajmowała się koparka. Ubezpieczony pracował od 10 do 16 godzina na dobę. W G. były szklarnie i szkółka drzew owocowych. Była też hodowla zwierząt.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 7 października 2016 r. – 00:08:28 – 00:41:40 – płyta CD w zw. z zeznaniami z dnia 29 listopada 2016 r. – 00:03:26 – 00:04:25 - płyta CD – k. 141, zeznania świadka P. G. z dnia 7 października 2016 r. – 00:45:34 – 00:55:30 – płyta CD, zeznania świadka T. O. (1) z dnia 7 października 2016 r. – 00:55:30 - 01:02:38 – płyta CD/

Zakład pracy wystawił ubezpieczonemu świadectwo pracy w szczególnych warunkach i wskazał, że W. J. podczas zatrudnienia w Gospodarstwie (...) Skarbu Państwa w G. w okresie od 1 lipca 1987 r. do 30 listopada 1992 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnie uciążliwych – kierowcy ciągnika kołowego (stanowisko równorzędne ze stanowiskiem traktorzysty) wymienioną w wykazie A – Dział VIII – w Transporcie i Łączności – Transport poz. 1 pkt 1 – prace kierowców, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych stanowiącym załącznik nr 1 do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – Dz.U. nr 8 poz. 43 z 1983 r., zgodnie z zarządzeniem Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r.

/świadectwo pracy – k. 35 plik I akt ZUS/

(...) w G. wystawiło świadkowi T. O. (2) świadectwa pracy w szczególnych warunkach, gdzie wskazano, że T. O. (1) podczas zatrudnienia w w/w zakładzie pracy w okresie od 1 kwietnia 1970 r. do 15 marca 1973 r. oraz od 1 kwietnia 1974 r. do 30 listopada 1992 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę traktorzysty – kierowcy ciągnika według wykazu A, działu VIII, poz. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – Dz.U. nr 8 poz. 43 z 1983 r., na stanowisku kierowcy ciągnika kołowego wymienioną w wykazie Dział VIII, poz. 3 pkt 1 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

T. O. (1) uzyskał prawo do emerytury wraz z osiągnięciem wieku emerytalnego.

/świadectwo pracy w szczególnych warunkach – k. 16, decyzja – k. 30 akt ZUS dot. świadka T. O. (1)/

W okresie od 1 czerwca 1995 r. do 15 lutego 1997 r. wnioskodawca był zatrudniony w Gospodarstwie Rolnym (...) na stanowisku traktorzysty mechanik w pełnym wymiarze czasu pracy.

/świadectwo pracy – k. 14 plik II akt ZUS, akta osobowe w kopercie – k. 67/

W. J. podczas zatrudnienia w w/w gospodarstwie pracował tylko na stanowisku traktorzysty. Miał wpisane stanowisko mechanika, ale nie wykonywał tych obowiązków. W firmie były dwa gospodarstwa, oddalone od siebie o około 30 km. Ubezpieczony woził zboże z całego rejonu, nawozy, środki na opryski, paszę dla bydła, słomę, siano. Ubezpieczony nie wykonywał prac polowych, nie pracował jako mechanik. W transporcie pracował przez cały rok.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 7 października 2016 r. – 00:08:28 – 00:41:40 – płyta CD w zw. z zeznaniami z dnia 29 listopada 2016 r. – 00:03:26 – 00:04:25 - płyta CD – k. 141, zeznania świadka E. W. z dnia 7 października 2016 r. – 01:34:22 – 01:46:14 – płyta CD/

Zakład pracy wystawił W. J. świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach i wskazał, że ubezpieczony podczas zatrudnienia od 1 czerwca 1995 r. do 15 lutego 1997 r. był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku traktorzysty mechanik wymienionym w Dziale VIII, poz. 3 wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz zarządzeniu Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r.

/świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach – k. 37 plik I akt ZUS, k. 11, akta osobowe w kopercie – k. 67/

Wnioskodawca posiada prawo jazdy: kategorii B od 17 sierpnia 1993 r. oraz kategorii T od 12 lutego 1975 r.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 7 października 2016 r. – 00:08:28 – 00:41:40 – płyta CD w zw. z zeznaniami z dnia 29 listopada 2016 r. – 00:03:26 – 00:04:25 - płyta CD – k. 141/

Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

/okoliczność bezsporna/

Wnioskodawca posiada staż pracy wynoszący 25 lat, okresów składkowych i nieskładkowych

/wyliczenia akta ZUS/

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny dowodów i zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 poz. 887), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat (dla mężczyzn), oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (dla mężczyzn).

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Odnosząc się do powyższego, zwrócić należy uwagę, iż w postępowaniu przed Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych regulacja § 2 ust. 2 rozporządzenia z 1983 r., statuująca ograniczenia dowodowe, nie znajduje zastosowania. W postępowaniu przed tym sądem, według art. 473 k.p.c., nie stosuje się bowiem żadnych ograniczeń dowodowych, a więc każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Należy mieć na uwadze to, że świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest ani organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. W postępowaniu sądowym traktuje się je jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Dlatego na ogół sama treść świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach jest niewystarczająca (nie przesądza) na etapie sądowego postępowania odwoławczego dla stwierdzenia czy dana praca była faktycznie pracą w szczególnych warunkach. Wymaga ono weryfikacji i oparcia w kontekście posiadanej przez zakład pracy dokumentacji z akt osobowych pracodawcy oraz w razie możliwości przy pomocy zeznań świadków i ubezpieczonego. / tak SA w Szczecinie w wyroku z dnia 27 października 2016 r. ,III AUa 41/16 ,LEX nr 2151525/.

Należy podkreślić, że nabycie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym jest przywilejem w stosunku do nabywania emerytur w powszechnym wieku emerytalnym, przeto skorzystanie z tego prawa nie może podlegać uznaniu lub opierać się na wykładni rozszerzającej, ale powinno mieć oparcie w ustalonych okolicznościach faktycznych sprawy, które spełniają prawne wymagania zakwalifikowania określonej pracy jako zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W orzecznictwie (por. np. wyrok z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNAPiUS 1998 nr 21, poz. 638) przyjmuje się, że nie korzysta z uprawnienia do emerytury w niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Z rozważań zawartych w tym orzeczeniu należy wyprowadzić nadto wniosek, iż - ze względu na charakter omawianego świadczenia (wcześniejsza emerytura) - przepisy rozporządzenia należy wyklądać ściśle.

Pełne zatrudnienie w warunkach szczególnych pojmowane jest jako bezwzględna cecha tego zatrudnienia jako uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia emerytalnego. Możliwe jest przy tym łączenie w przebiegu dniówki prac o różnym charakterze polegające na wykonywaniu nie jednego, lecz kilku rodzajów prac w szczególnych warunkach, wymienionych w wykazie. W takim wypadku do czasu pracy w warunkach szczególnych zlicza się czas równolegle wykonywanych czynności tylko wtedy, gdy różne prace wszystkie łącznie lub każda z osobna odpowiadają pracom w szczególnych warunkach i wszystkie razem wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy./tak SA w Łodzi w wyroku z dnia z dnia 2 czerwca 2016 r., III AUa 1687/15, LEX nr 2062050/

Z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. Oznacza to, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika./tak SA w Łodzi w wyroku z dnia z dnia 18 kwietnia 2016 r. ,III AUa 1636/15, LEX nr 2044356/.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do wieku oraz ostatecznie lat okresów składkowych i nieskładkowych, bowiem w toku postępowania została wydana decyzja, która nadal nie przyznawała wnioskodawcy prawa do świadczenia, ale z uwagi wyłącznie na to, że wnioskodawca nie spełnia warunku co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Pracę kierowcy ciągnika zaliczyć należy do prac w warunkach szczególnych, w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. 1983 /8/43) - zał. 1, wykaz A, dział VIII (transport), pkt. 3 (prace kierowców ciągników).

Zawarte w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uszeregowanie prac w poszczególnych branżach ma charakter porządkujący i jednocześnie tworzy domniemanie, że pracownik wykonujący prace w danej branży, wymienione w wykazie, pracował w warunkach szczególnych. Nie oznacza to jednak, że pracownik wykonujący te same prace w innej branży nie wykonuje jej w warunkach szczególnych. Czysto formalistyczne potraktowanie przynależności przedsiębiorstwa do określonej branży oznaczałoby niemożność uznania za pracę w warunkach szczególnych pracy identycznej z wykonywaną w innej branży, do której jednak formalnie przedsiębiorstwo nie należy. Takie rozumowanie byłoby absurdalne i oznaczałoby nierówne traktowanie pracowników wykonujących tę samą pracę, na takim samym sprzecznie, z których jedna - z uwagi na branżę - byłaby pracą w warunkach szczególnych a druga nie, co przecież skutkowałoby nabyciem lub - nie - prawa do emerytury. Istotna jest uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia wykonywanych prac, a te dla kierowców ciągników są identyczne bez względu na przyporządkowanie do branży. /tak wyrok SA w Lublinie z dnia 19 kwietnia 2016 r., III AUa 1206/15, lex 2044266/

Dopuszcza się możliwość uznania pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach także w sytuacji, gdy zakład zatrudniający ubezpieczonego nie należy do określonej branży - według nomenklatury przyjętej w rozporządzeniu, ale wykonuje zadania całkowicie odpowiadające branżowej specyfice (zob. także wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 2014 r., I UK 337/13, LEX nr 1458817, z dnia 6 lutego 2014 r., I UK 314/13, OSNP 2015 Nr 5, poz. 66).

Umieszczenie stanowisk kierowcy ciągnika i kombajnisty w dziale VIII - "W transporcie i łączności", mimo ujęcia ich odrębnie od pracy kierowcy samochodów ciężarowych, autobusów i pojazdów specjalistycznych, łączy szkodliwość tej pracy nie z samym tylko faktem prowadzenia pojazdów gdziekolwiek (w polu), lecz z faktem prowadzenia tych pojazdów przy uwzględnieniu specyfiki "technologii" pracy w transporcie i łączności, a więc obciążen psychofizycznych związanych z uczestniczeniem takich pojazdów w ruchu publicznym.

Podkreślić należy jednak, iż ustawodawca w obecnie obowiązujących przepisach celowo odszedł od szczegółowego określania stanowisk pracy, skupiając się na zakresach obowiązków, bowiem nazwy stanowisk pracy mogły być bardzo różne w zależności od zakładu pracy. Ponadto ustalano je często na długo przed wejściem w życie przepisów określających pracę w warunkach szczególnych. Z tej przyczyny Sąd ma nie tylko prawo, ale i obowiązek ustalać rzeczywisty zakres obowiązków, bez względu na nazwę stanowiska.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzanej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nie jest dopuszczalne zaliczanie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika w stopniu powodującym wcześniejszą utratę zdolności do zatrudnienia i nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13, Lex Nr 1455235).

Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 4 listopada 2008 roku (III AUa 3113/08, Lex nr 552003) „Świadcstwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W sytuacji, kiedy brak wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, Sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku

emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.” Takie też postępowanie należy prowadzić, kiedy organ rentowy zakwestionuje fakty wskazane w tego rodzaju świadectwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09, Lex nr 558288)

Stosownie do § 2 ust. 1 okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl § 2 ust. 2 okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84). Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód dokumentów, z zeznań świadków.

W ocenie Sądu Okręgowego, wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy we wszystkich w/w spornych okresach nie znajduje potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków, ubezpieczonego co do faktu, że ubezpieczony świadczył pracę w Gospodarstwie (...) w G. w pełnym wymiarze czasu pracy. Jednakże na ich podstawie niemożliwym jest ustalenie, iż podczas zatrudnienia w w/w zakładzie pracy ubezpieczony świadczył pracę w szczególnych warunkach na stanowisku traktorzysty stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd odmówił wiary zeznaniom wnioskodawcy co do faktu, że pracował on w charakterze kierowcy w transporcie w pełnym wymiarze czasu pracy, albowiem z zeznań świadków G. i O. wynika, że kierowcy, w tym ubezpieczony, w trakcie dnia pracy wykonywali zarówno prace w transporcie jak i prace polowe.

Wbrew twierdzeniom wnioskodawcy brak jest dowodu, by T. O. organ rentowy zaliczył okres pracy w G. do okresu pracy w szczególnych warunkach, bowiem świadek nie korzystał z prawa do tzw. wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

Z ustaleń wynika zatem, że wnioskodawca podczas zatrudnienia w Gospodarstwie (...) w G. w okresie od 1 lipca 1987 r. do 30 listopada 1992 r. pracował na stanowisku traktorzysty. Woził zboże, węgiel, obornik. Pracował w transporcie ale także wykonywał prace polowe. Wnioskodawca orał pole pod zasiew. Do ciągnika były przymocowane maszyny. Pracował w polu w razie potrzeby, a praca była wówczas w wymiarze 12 – 14 godzin.

Nie ma żadnych podstaw do potraktowania prac polowych, jako prac w transporcie. Wymienienie w wykazie A, dziale VIII pod pozycją 3 prac kierowców ciągników i kombajnów nie oznacza, że należy uznać za pracę w szczególnych warunkach kierowanie tymi pojazdami przy jakichkolwiek zadaniach, a nie tylko transportowych. Prace uznane za wykonywane w warunkach szczególnych, bez względu na miejsce i rodzaj, zostały wymienione w dziale XIV zatytułowanym "prace różne". Nie można zatem uznać, że praca kierującego ciągnikiem jest zawsze pracą "w transporcie", nawet jeżeli kierujący niczego nie transportuje, lecz wykonuje przy pomocy ciągnika prace polowe. Dla zakwalifikowania pracy kierowcy ciągnika, jako wykonywanej w warunkach szczególnych, istotne znaczenie ma to, czy była ona wykonywana w transporcie czy w ramach rolniczych prac polowych./tak SA w Rzeszowie w wyroku z dnia 3 listopada 2016 r., III AUa 403/16 ,LEX nr 2157722/.

Ewidentnie kierowca ciągnika przy pracach w polu nie jest narażony na te same czynniki szkodliwe w tym samym stopniu nasilenia, jak w transporcie./tak SA w Łodzi w wyroku dnia 27 stycznia 2016 r. III AUa 900/15,LEX nr

2008341, podobnie SN w wyroku z dnia 3 grudnia 2013 r. ,I UK 172/13 ,LEX nr 1467147, wyroki SA w Łodzi: z dnia 3 marca 2015 r., III AUa 713/14, (LEX nr 1680011), z dnia 23 września 2015 r., III AUa 78/15 (LEX nr 1820544), z dnia 29 kwietnia 2015 r., III AUa 862/14 (LEX nr 1747526), z dnia 12 maja 2015 r., III AUa 922/14 (LEX nr 1747521), z dnia 5 maja 2015 r., III AUa 979/14 (LEX nr 1755196), z dnia 17 kwietnia 2015 r., III AUa 772/14 (LEX nr 1747274).

W tym miejscu zaakcentować należy, że zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawcy spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontrydiktoryjności jedynie w wyjątkowych przypadkach dozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Sąd Okręgowy uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, iż nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76). Tymczasem wnioskodawca nie przedłożył w toku sprawy żadnych dowodów, które by świadczyły o tym, że praca którą wykonywał w spornym okresie w charakterze traktorzysty była pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu w szczególnych warunkach. Nie wykazał by praca kierowcy w transporcie zajmowała mu 8 godzin dziennie. Świadczenie zgodnie podali, że ubezpieczony oprócz prac transportowych wykonywał także prace polowe co oznacza, że nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach.

Reasumując, w ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie z zebranego materiału dowodowego wynika jasno, iż wnioskodawca w spornym okresie nie wykonywał stale, a więc w sposób ciągły w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy czynności określonych w dziale VIII poz. 3 wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) określającego prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – w przypadku zatrudnienia w (...) w G..

Jeśli chodzi o okres zatrudnienia ubezpieczonego w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K. w okresie od 1 czerwca 1981 r. do 19 września 1985 r. to wskazać należy, że wnioskodawca był członkiem tej spółdzielni, co wynika z jego akt osobowych.

Sąd odmówił wiary wnioskodawcy i zeznaniom świadka L. P. co do faktu, że ubezpieczony nie był członkiem Spółdzielni a pracownikiem, czy jak twierdzi świadek P. „był traktowany jak pracownik”, gdyż z dokumentacji osobowej ubezpieczonego wynika, że została sporządzona deklaracja członkowska, brak jest umowy o pracę, ubezpieczony składał oświadczenia jako członek spółdzielni, był rozliczany wg. dniówek obrachunkowych.

Należy wskazać, że w ukształtowanym orzecznictwie sądowym przyjmuje się, iż zatrudnienie wynikające ze stosunku członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie odpowiada warunkom opisanym w art. 22 § 1 k.p., bowiem z jego istoty wynikają prawa i obowiązki niewystępujące w stosunku pracy, a wynikające z art. 18 ustawy z 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz.U.1982 r. nr 30 poz.210 tekst pierwotny) np. prawo do uczestniczenia w walnym zgromadzeniu lub zebraniu grupy członkowskiej, do wybierania i bycia wybieranym do organów spółdzielni, do udziału w nadwyżce bilansowej, do świadczeń spółdzielni w zakresie jej statutowej działalności oraz prawo do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia spółdzielni (art. 42 § 4 Prawa spółdzielczego). Z istoty członkostwa wynika obowiązek członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej zespolonego działania przy prowadzeniu wspólnego gospodarstwa rolnego oraz działalności na rzecz indywidualnych gospodarstw rolnych członków (art. 138 Prawa spółdzielczego) w ramach ustalonej w spółdzielni organizacji pracy - wymaganej i niezbędnej wobec wieloosobowego składu spółdzielni. Ustalone zasady kooperacji mogą zatem przypominać wykonywanie pracy pod kierownictwem w określonym miejscu i czasie, ale

podporządkowanie spółdzielcy regułom wynikającym z tej organizacji pracy jest właśnie immanentną cechą stosunku członkostwa. Podkreślenia wymaga też, że to ustawodawca wybrał dla członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej inną podstawę zatrudnienia niż umowa o pracę. W art. 155 § 1 Prawa spółdzielczego stwierdza się, że zdolny do pracy członek tej spółdzielni ma prawo i obowiązek pracować w spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez zarząd, stosownie do potrzeb wynikających z planu działalności gospodarczej spółdzielni. Zgodnie z art. 156 § 1 ustawy, oprócz członków spółdzielnia może zatrudniać także ich domowników. Natomiast zatrudnienie osób niebędących członkami spółdzielni jest regulowane w art. 157 ustawy. Przepis ten stanowi, że spółdzielnia poza członkami i domownikami może zatrudniać stosownie do swoich potrzeb również inne osoby na podstawie umowy o pracę lub na podstawie innego stosunku prawnego, którego przedmiotem jest świadczenie pracy (por. w tym zakresie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2012 r. I UK 383/11 LEX nr 1215134; uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 1988 r., III CZP 32/88, OSNC 1989 Nr 10, poz. 152; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 marca 2003 r., (...) SA/Łd (...), Prawo Pracy 2003 nr 9, s. 42; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2005 r., I UK 312/04, LEX nr 989238 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2009 r., I UK 115/09, LEX nr 558571; Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2009 r. I UK 186/09 OSNP 2011/13-14/189 wyrok SN z dnia 21 października 2009 r. I UK 115/09 LEX nr 558571). W konsekwencji powyższego uznania, orzecznictwo sądowe przyjmuje, iż okres zatrudnienia w ramach członkostwa w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) jest zaliczany do pracy w szczególnych warunkach wymaganych do uzyskania wcześniejszej emerytury w oparciu o art. 32 czy art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych które to uprawnienie dotyczy wyłącznie osób zatrudnionych w oparciu o stosunek pracy. Trzeba przy tym zauważyć, iż niekwestionowane orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego przyjęło, iż utrzymanie w przepisach ustawy o emeryturach i rentach uprzywilejowanego nabycia prawa do wcześniejszej emerytury wyłącznie z tytułu pozostawania w stosunku pracy nie narusza konstytucyjnych zasad równości i sprawiedliwości społecznej, choćby ubezpieczeni z innych niż stosunek pracy tytułów wykonywali zatrudnienie w szczególnych warunkach (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 września 2000 r., K 1/00 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2001 r., II UKN 646/00, OSNP 2003 nr 18, poz. 445; z dnia 28 listopada 2002 r., II UK 77/02, OSNP 2004 nr 6, poz. 105; z dnia 12 lutego 2004 r., II UK 246/03, OSNP 2004 nr 20, poz. 358; z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 142/04, OSNP 2005 nr 17, poz. 272; z dnia 29 czerwca 2005 r., I UK 300/04, OSNP 2006 nr 5-6, poz. 94; z dnia 8 maja 2008 r., I UK 354/07, Monitor Prawa Pracy 2008 nr 10, poz. 544; z dnia 2 października 2008 r., III UK 51/08, Lex nr 509023; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 marca 2003 r., (...) SA/Łd (...) – z uzasadnienia Wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 27 maja 2014 r., III AUa 2012/2013 – Portal Orzeczeń.

A zatem zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego okres wykonywania pracy w charakterze członka spółdzielni nie może zostać zaliczony do okresu, od którego zależy nabycie prawa do wcześniejszej emerytury z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) – wyrok SN z dnia 8 grudnia 2009 r., I UK 186/09, OSNP 2011/13 – 14/189; por. wyrok SN z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 142/04, OSNP 2005/17/272.

Podnoszone okoliczności przez wnioskodawcę, że nie uczestniczył w zebraniach spółdzielni, czy nie korzystał z podziału nadwyżki, nie oznaczają, że nie miał do tego prawa. Brak jest dowodu, że ubezpieczonego i Spółdzielnię łączył stosunek pracy zawarty na podstawie umowy o pracę.

Natomiast na podstawie zeznań świadków S., M. i W. oraz ubezpieczonego, świadectwa pracy w szczególnych warunkach oraz pośrednio świadectwa pracy w szczególnych warunkach świadka T. M. Sąd ustalił, że ubezpieczony podczas zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. oraz w Gospodarstwie Rolnym (...) ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach, mimo, że w świadectwie pracy ubezpieczony w tym ostatnim zakładzie miał wskazane także stanowisko mechanika. Z zeznań świadka W. oraz ubezpieczonego wynika, że wykonywał on wyłącznie pracę traktorzysty.

Zatem Sąd zaliczył ubezpieczonemu do pracy w szczególnych warunkach okresy zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. od 3 marca 1975 r. do 30 maja 1981 r. (6 lat, 2 miesiące i 28 dni) oraz od 20 września 1985 r. do 30 czerwca 1987 r. (1 rok, 9 miesięcy i 11 dni).

Wnioskodawca i świadkowie zgodnie podali, że podczas zatrudnienia w Spółdzielni ubezpieczony pracował jako traktorzysta. Woził wówczas złom na wagony, woził lampy na wagony oświetleniowe, a także pracował w transporcie na budowie w K. i przewoził beton, stal, rury, materiały budowlane. Pracę w spółdzielni wykonywał przez cały rok pracował około 10 – 11 godzin dziennie. Nie było przerw w pracy, nawet przy złych warunkach pogodowych. Ubezpieczony nie wykonywał prac polowych.

Brak zatem przeszkód by nie zaliczyć ubezpieczonemu w/w okresów pracy do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd zaliczył więc ubezpieczonemu do pracy w szczególnych warunkach również okres zatrudnienia od 1 czerwca 1995 r. do 15 lutego 1997 r. (1 rok, 8 miesięcy i 15 dni) w Gospodarstwie Rolnym (...).

Ubezpieczony oraz świadek zgodnie podali, że W. J. podczas zatrudnienia w w/w gospodarstwie pracował tylko na stanowisku traktorzysty. Miał wpisane stanowisko mechanika ale nie wykonywał tych obowiązków. W firmie były dwa gospodarstwa, oddalone od siebie o około 30 km. Ubezpieczony woził zboże z całego rejonu, nawozy, środki na opryski, paszę dla bydła, słomę, siano. Ubezpieczony nie wykonywał prac polowych, nie pracował jako mechanik. W transporcie pracował przez cały rok.

Dlatego też Sąd zaliczył ubezpieczonemu także w/w okres do pracy w szczególnych warunkach.

Jednakże biorąc pod uwagę powyższe stwierdzić należy, że pomimo iż wnioskodawca spełnił pozostałe przesłanki do przyznania emerytury, a mianowicie: wieku – na dzień złożenia wniosku o emeryturę ukończył 60 rok życia, posiadania co najmniej 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz niebycia członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ze względu na nieprzepracowanie wymaganego ustawowo 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, emerytura wnioskodawcy nie przysługuje.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

K.K.-W.